

HFH/BUL/23-07/26.06.2023г.

ДО

КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА

НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ: МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА

КОПИЕ: МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО

РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

СТАНОВИЩЕ

на Хабитат България по Закона за изменение и допълнение на Закона за енергия от възобновяеми източници (ЗИД на ЗЕВИ)

<https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164715>

Уважаеми дами и господа народни представители,

Целта на ЗИД на ЗЕВИ е да транспонира ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/2001 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА, от 11 декември 2018 година, за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници. Обръщаме внимание, че в съображенията за Директивата, т.66 е казано:

*(66) С увеличаването на значението на потреблението на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници се появява необходимост от дефиниране на „потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и на “съвместно действащите потребители на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници“. Появява се необходимостта също така и от регулаторна рамка, която би дала права на потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници да произвеждат, консумират, акумулират и продават електрическа енергия без да са изправени пред непропорционални административни тежести. **Гражданите, живеещи в апартаменти например, следва да могат да ползват правата за такова потребление в същата степен, както домакинствата в еднофамилни къщи.***

В допълнение, в Член 17. Процедури чрез обикновено уведомяване за свързване към мрежата, се казва:

1. Държавите членки установяват процедура чрез обикновено уведомяване за свързване към мрежата, според която инсталациите или агрегираните производствени единици на потребителите на собствена енергия от възобновяеми източници и на демонстрационните проекти с електрическа мощност от 10,8 kW, по-малка или еквивалентна за свързване,

различно от трифазна връзка, трябва да се свързват към мрежата след нотификация на оператора на разпредели телната система.

В РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/631 за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа, в чл.5 се определя значимостта на модулите за производство на електроенергия. **Модулите с мощност под 0,8kW не се считат за значими за мрежата и битовата верига.**

Такива соларни модули с мощност под 0,8 kW, известни още като Plug-in PV или буквално преведено на български език, щепселни соларни модули, са вече широко разпространени сред домакинствата в Германия, Австрия, Холандия и др. европейски държави. Електроенергията произведена от тези модули се ползва с директно включване в контакт на битовата верига и главно за собствени нужди на домакинствата, но излишъкът се подава към мрежата на оператора. Режимът на присъединяване на такива модули, известни още като “балконски” модули е само регистрация при мрежовия оператор, който сменя електромера с двупосочен.

Количествата енергия, които тези модули генерират е малка и както вече бе отбелязано, не са значими за мрежата и битовата верига.

Тези микро-инсталации поради изключително лесното им инсталиране и безопасна експлоатация, биха могли да се въвеждат в енергийно бедни домакинства. Те имат ниска себестойност (около 400 Евро), но висок потенциал за информиране на гражданите за възможностите за оползотворяване на слънчевата енергия и намаляване на разходите за енергия с около 30%. Те ще послужат и за мотивиране на домакинствата да инсталират и по-големи слънчеви енергийни системи в жилищните сгради, в рамките на стандартния капацитет на битовата верига от 10,8 - 12 kW.

В този смисъл, предлагаме да се въведе диференциран подход при определяне на административните процедури за присъединяване и експлоатация на инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници на **битови клиенти**, когато инсталираната мощност не надвишава предоставената мощност и точката на присъединяване съвпада с мястото, където е монтирано средството за търговско измерване на потребяваната ел енергия, както следва:

1. **В § 59 Допълнителните разпоредби на ЗЕВИ** да се въведат следните дефиниции:
 - a. Микро енергиен обект за производство на електрическа енергия от ВИ – инсталация с мощност до 0,8 kW, разположена в жилищен имот на битов клиент, по смисъла на Закона за енергетиката;
 - b. Мини енергиен обект за производство на електрическа енергия от ВИ – инсталация с мощност до 10,8 kW, разположена в жилищен имот на битов клиент, по смисъла на Закона за енергетиката;
 - c. Нетно отчитане на електрическа енергия за битови клиенти, инсталирали микро и мини енергийни обекти за производство на ел. енергия от възобновяеми източници - представлява определянето на разликата между потребената от разпределителната ел.мрежа енергия и внесената в нея електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници на енергия, отчетена виртуално на 6 месечна или годишна база. При нея произведената през деня неизползвана

енергия „се съхранява“ в мрежата и се ползва, когато няма собствено производство, напр. през нощта.

2. **В §2 за изменение на Чл. 2. (1)** „Основните цели на този закон са:“, да се добави нова точка 12:

12. Насърчаване производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници от битови клиенти, вкл. домакинства с ниски доходи, уязвими клиенти и домакинства в риск от енергийна бедност.

3. **В § 23, с който се създава чл.18а**, в ал.2, да се въведе нова точка 5:

5.Излишните количества електрическа енергия от микро и мини енергийни обекти, внесени в мрежата, подлежат на нетно отчитане и се приспадат от потребената от мрежата енергия. Нетното отчитане се регламентира детайлно в правилата по чл.24, ал.3 от Закона за енергетиката.

4. **В §32, с който се изменя чл.26**, сегашната алинея 7 се променя по следния начин:

(7) За инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници на **битови клиенти**, когато инсталираната мощност не надвишава предоставената мощност и точката на присъединяване съвпада с мястото, където е монтирано средството за търговско измерване на потребяваната електрическа енергия, се предвижда облекчен ред за присъединяване, както следва:

т.1. За микро енергийни обекти за производство на електрическа енергия от ВИ до 0.8 kW е необходимо само уведомяване и регистрация при оператора на мрежата, без становище по ал.3 и смяна на електромера с двупосочен. Не се изисква уведомяване на общината. Сключва се анекс към съществуващия договор между битовия клиент и оператора за нетно отчитане. *(количествата излишна енергия са пренебрежими и няма нужда от допълнително стимулиране на ползването за собствени нужди)*

т.2. За мини енергиен обект за производство на електрическа енергия до 10,8 kW – уведомяване на общинската администрация и регистрация при оператора, без издаване на становище по ал.3. Сключва се договор с мрежовия оператор за нетно отчитане на не повече от 50% от капацитета на инсталацията. *(това има за цел насърчаването на ползването на произведената енергия за собствени нужди)*

5. Създава се нов параграф 69. В Закона за устройство на територията се правят следните изменения и допълнения:

В чл.151 се създава нова алинея 11:

(11) Горната алинея 10 не се прилага за микро енергийни обекти с инсталирана мощност до 0,8 kW. За същите не се изисква уведомяване на главния архитект на общината преди или след монтажа.

В обобщение, считаме, че в българското законодателство следва да се въведе диференциран подход, в зависимост от мощността на инсталациите за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, както и категориите prosumer – произвеждащ потребител и Net metering – нетно отчитане на потребената и въведена в мрежата електроенергия на годишна или 6-месечна база, което би довело до значително опростяване и насърчаване на производството на електроенергия от ВИ от домакинствата в България, вкл. такива в риск от енергийна бедност и с ниски доходи.

Минчо Бенов,
Директор на Хабитат България

22 юни 2023 г.